

Veto

ALGEMENE STUDENTEN RAAD

Weekblad. Jaargang 12, '85-'86.
Nr. 29, dd. 22 mei 1986
ISSN: 0773-5162

Verantw. Uitg.: Filip Huyzenruyt
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Boeken verbouwen

Biblioteken worden stilaan het synoniem van verbouwingen. Na de bibliotheek van Letteren en Wijsbegeerte, ontquam ook de centrale bibliotheek niet aan de verbouwoede. Gaat men die majestoeuze toren met de grond gelijk maken of... U leest het allemaal op pagina 3.

Sport

Naar het schijnt gaat er binnenkort een voetbalkompetitie in Mexico door, de aarde zal er weer beven. Maar in het land boven Mexico wonen er ook heel wat sportfreaks. Sport in the USA en een prikkelende inleiding op voetbal op pagina 5.

Vrije tribunes

Na de ruchtmakende Vrije Tribune van P.C. Paardekooper geeft Veto weer wat ruimte aan mensen die hun mening ongezouten naar buiten brengen. Ook nu weer twee actuele en controverste onderwerpen. Het eerste gaat over democratie en staken en werd door een tweede kanner Geschiedenis neergepend (p. 2). De tweede Vrije Tribune gaat over de mijnwerkersstaking en werd door de Marxistisch-Leninistische Beweging geschreven (p. 6). Het behoeft geen betoog dat bij een Vrije Tribune alleen de schrijver (of diens organisatie) voor de inhoud verantwoordelijk is.

Voor een stralende gezondheid

Dankzij het ongeluk in de Russische kerncentrale is het mysterie omtrent Popeye en zijn energieke spinazie opgehelderd. Wat wel nog niet opgehelderd is, is de vraag of wij ook zo'n Chinees syndroom in onze tuin kunnen krijgen. Doelbewust ontmantelen of verder blijven splijten? Op de achterpagina een interview met iemand, die er alles van zou moeten weten.

Op naar de 20.000?

Biljarten met inschrijvingsgeld en sociale sektor

De stilaan beruchte synthesesnota van begrotingsminister Verhofstadt bevat ook een luik over het onderwijs. Voor de universiteitsstudenten komen de plannen erop neer dat het inschrijvingsgeld kan verdubbeld worden, ter compensatie van een halvering van de sociale betoelaging, en dat de gewone betoelaging per student geblokkeerd wordt op het nivo van '85. Voorts zal er gehergroepeerd moeten worden, met andere woorden kleine afdelingen en fakulteiten van verschillende universiteiten moeten samensmelten. Deze besparingen staan natuurlijk niet los van de maatregelen voor andere onderwijssectoren; alles samen een duidelijk anti-sociaal beleid geschooid op de verdeel-en-heers taktiek.

door de universiteiten te hergroeperen. Kleine en dus dure afdelingen of fakulteiten met slechts enkele tientallen studenten die aan verschillende universiteiten bestaan, zullen simpelweg moeten gaan samensmelten. Hoe dat er concreet en op korte termijn moet uitvallen, blijft onbepaald. In het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit (HOBUB) daarentegen wordt op gelijkaardige wijze, dus door verhoging van de afdelings- en oprichtingsnormen, zeer concreet een klein miljard bespaard over '86 en '87 samen. De overige besparingen in het onderwijs dreigen een 'operatie zonder voorgaande' te worden, aldus het kabinet Coens. Niet minder dan 18.230 jobs zullen de komende twee jaar sneuvelen in het onderwijs. Schrikwekkende getallen die hun effect niet missen. In nogal wat kringen begint men nerveus te worden en naar het universitair onderwijs te wijzen waar meer zou moeten bespaard worden. Verdeel en heers, weet u wel.

zelf de sociale sektor voor een aanzienlijk deel zal moeten financieren (zoals voorzien in de nota Verhofstadt: verhoging van de inschrijvingsgelden om de halvering van de sociale toelagen te compenseren), valt het te verwachten dat zij daarvoor de inschrijvingsgelden zal aanspreken. De betoelaging van die sociale sektor in Leuven belooft rond 200 miljoen per jaar, zodat al gauw dat hele peulschilletje zou opgesoepeld worden. Een aanzienlijke verhoging, bijvoorbeeld een verdubbeling, zou dan goed van pas komen om het appeltje voor de dorst toch nog te kunnen bewaren. Sociale Raad verzet zich principieel en met klem tegen het aanwenden van de inschrijvingsgelden in de sociale sektor. Dat de student zijn eigen sociale voorzieningen zou bekostigen, is absurd en druist regelrecht in tegen het democratiseringsbeginsel dat aan de grondslag lag van de wet die deze voorzieningen in 1960 installeerde. De memorie van toelichting bij die wet van '60 maakt immers duidelijk dat een sociale sektor onmisbaar is. Wij citeren: "Ingevolge de toeneming van het aantal studenten en toelaging tot de hogere studien van jongelui uit minder gegoede klassen, hebben de universiteiten, buiten hun traditionele zending, nieuwe opdrachten te vervullen om de student te helpen bij de oplossing van problemen die met het onderwijs niets te maken: huisvesting, voeding, gezondheidszorgen, cultuur, sport, psychologische oriëntering en beroepsoriëntering. Te dien einde hebben zij studentenhuizen, restaurants, sociale diensten, diensten voor voorlichting opgericht of gepatoneerd" en verder: "Het blijkt hoe langer hoe meer dat de gewone middelen niet meer volstaan om een aktie te steunen die nochtans essentieel is voor de fysieke en morele vorming van de student, een aktie die, boven elke inrichting, de toekomst zelf van de natie aanbelangt."

Overbodig

Terug naar de universiteiten. Zelfs zonder dat het verhoogd wordt, kan men nogal wat vragen stellen bij het inschrijvingsgeld. Het is eigenlijk overbodig. Voor 1971 bestond het dan ook gewoon niet, althans niet in wettelijke vorm, zodat het voor iedere universiteit publicitair interessant was weinig of geen 'tol' te vragen aan haar studenten. In '71 werd één en ander geïnformeerd in verband met de financiering van de universiteiten. Die bestond vanaf toen grotendeels uit een toelage berekend in evenredigheid met het aantal ingeschreven studenten. Met die toelage werd voorzien in de financiering van niet alleen de onderwijsstak van de universiteit, maar ook het wetenschappelijk onderzoek, een andere maatschappelijke taak van de universiteit. Die betoelaging wordt, om u een idee te geven, voor '86-'87 begroot op 5,5 miljard voor de KUL.

Daarnaast werden toen ook de inschrijvingsgelden geregeld. In '78 werd het inschrijvingsgeld dan plots opgetrokken naar 10.000 fr. Heftig protest van de studenten was er wellicht niet vreemd aan dat de tegelijk voorziene indexering van die som nooit toegepast werd. In '85 werd voor bijna 190 miljoen aan inschrijvingsgelden geïnd door de KUL, een peulschil die echter voor de universiteit een aardige schnabbel betekende als u weet dat de wetgever voor deze som geen duidelijk doel aangeeft. Minstens één derde en maximum de helft ervan moet dienen ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, heet het vaak. Met de rest, in de praktijk twee derden en dus ongeveer 123 miljoen, mag de universiteit letterlijk doen wat ze wil. Het mag u dan ook niet verwonderen dat zich op het spaarboekje van onze alma mater een kapitaaltee (niet alleen van inschrijvingsgelden) ophoopt heeft dat bijvoorbeeld in '85 meer dan 80 miljoen bruto-intresten opbracht. Als in de toekomst de universiteit

Als Verhofstadt zijn zin krijgt, zit het er dik in dat u in september niet 11.500, niet 12.500, niet 15.000 maar pakweg 22.000 frank inschrijvingsgeld zal moeten betalen. Volgens de nota van 5 mei mogen de universiteiten het inschrijvingsgeld zelf bepalen tussen een bij KB vastgelegd minimum en maximaal het dubbele daarvan. Deze maatregel, die inderdaad op zich geen besparing voor de overheid betekent, is eigenlijk slechts een compensatietruuk. De eigenlijke besparingsmaatregel is de halvering van de sociale betoelaging. Dat zijn de financiële middelen die dienen om onder andere Alma, studentenpeda's, sociale en medische diensten voor de universiteitsstudenten te organiseren. Dat beide maatregelen in het plan aan mekaar gekoppeld zijn, maakt duidelijk dat het de bedoeling is dat de studenten zelf hun sociale sektor (gedeeltelijk) financieren en wel met de ekstra-inkomsten uit de verhoogde inschrijvingsgelden.

Volgend jaar betaalt u aan de kassa in Alma dus nog steeds twee derde van de werkelijke kostprijs van uw maaltijd, het andere derde heeft u bij uw inschrijving integraal gestort voor het hele jaar. Voor de regering betekent het alvast een jaarlijkse besparing van 545 miljoen.

Onderwijs

Daarnaast wordt ook de betoelaging voor de overige universitaire werkingskosten aangepakt. Deze betoelaging wordt evenredig met het aantal ingeschrevenen bepaald voor elke universiteit; dus per student. Dat bedrag per student zal geblokkeerd worden op het nivo van '85. Opbrengst: jaarlijks 671 miljoen, voor de overheid wel te verstaan. Een besparing die nog hoger kan oplopen als het duizelingwekkende inschrijvingsgeld het aantal studenten drastisch doet dalen. Ook zal er bespaard moeten worden

Grondspekulaties

Op de laatste vergadering van de Akademische Raad had de studentenfractie van ASR de inschrijvingsgelden op de agenda laten zetten, met het doel de raad zich te laten uitspreken tegen de dreigende verhoging. Rektor Dillemans werkte dit punt uit de agenda door te zwaaien met een boze brief van Minister Coens die daarin bevestigde van de Leuvense studenten gehoord te hebben dat de KUL ongehoorde dingen uitspookte met haar inschrijvingsgel-

den, grondspekulaties en dergelijke. Rektor Dillemans vond dat de studenten zich daarmee duidelijk onloyaal hadden gedragen tegenover hun universiteit en daarmee was de zaak rond. En dat terwijl de waarbruiken (grondspekulaties e.d.) waarvoor Coens het heeft in zijn brief door niemand minder dan diens eigen kabinet-medewerker De Gadt aan de Leuvense studenten bekend gemaakt werden op een recent debat georganiseerd door Politika. Je moet het maar draaien.

Niet de studenten hebben zich misdragen. Integendeel, dat de Akademische Raad met Dillemans op kop dat hele gesjacher met de inschrijvingsgelden en de sociale sektor blijkbaar indekt, maakt duidelijk dat de Akademische overheid bepaald niet aan de kant van de studenten staat, laat staan bekommerd is om de democratisering van het onderwijs.

Bert Malliet
Gilberte Boeckmans

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op de het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studietoestand en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanlagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Pol (1)

In het kort zou ik hier willen reageren op het artikel van Mark Heeren in Veto 27 van 7 mei 1986, een artikel dat handelend over hoe in Pol & Sok de beslissing tot staken werd "geforceerd".

Ik wil hiermee allermest een polemiek openen. Aangezien Mark Heeren in zijn artikel een bepaalde interpretatie geeft aan de feiten zou ik hier eveneens een interpretatie kunnen geven die diametraal tegenover die van Mark Heeren staat. Dat ben ik niet van plan. Elke interpretatie heeft zijn waarde en bijgevolg sleept de discussie over de interpretatie meestal onnodig lang aan. Ik wil hier enkel bij de feiten blijven en hier en daar — waar nodig — een verklaring geven.

Zoals beloofd eerst een relaas van de gebeurtenissen:

1) Naar aanleiding van een vraag van de Politika-afgevaardigden op sociale raad en kringraad of onze kring mee wil akkoordvoren tegen de gekende regeringsmaatregelen, beslist de (coördinatie)comité op één persoon na unaniem dat er "iets" moet gebeuren. Beslist wordt een Algemene Vergadering samen te roepen ten einde ons standpunt te bepalen en desgevallend aktes te plannen. Op de oproep voor de AV zou reeds de idee van staking aangebracht worden. Ondanks ons cynisme ten overstaan van het welzijn van de AV zijn we het erover eens dat, indien het kworum niet bereikt wordt, de AV NIET kan beslissen over al of niet staken.

2) Op het geplande aanvangsuur van de AV is het duidelijk dat het noodzakelijke kworum van 121 personen verre van gehaald zal worden. De AV kan dus geen beslissing nemen. Door Koen Moens en mezelf wordt op dat moment geopperd dat het wel mogelijk is de aanwezigen te vragen of dit betekent dat Politika in het geheel geen standpunt kan innemen. Hierover wordt gediscussieerd.

3) Stemming. 20 personen menen dat de aanwezige vergadering bevoegd is om te beslissen tot het aanwenden van

een of andere methode tot het samenroepen van een 2de AV om vooralsnog een mening van de meerderheid van de Pol & Sok-populatie te achterhalen; 18 aanwezigen zijn het hier niet mee eens. Koen Moens acht deze nipte relatieve meerderheid te klein; ikzelf stel dat 20-18 hoe dan ook een meerderheid is, zij het inderdaad een nipte.

4) De teneur van de vergadering is dat een 2^e AV niet haalbaar is. Ik stel dan drie alternatieven voor die enerzijds reeds tijdens de discussie werden aangehaald en anderzijds kaderen in de manier van raadplegen van de populatie die volgend academiejahr zal gehanteerd worden:

- 1^e een tweede AV
- 2^e stemming binnen de jaren
- 3^e referendum

Het is het derde alternatief dat het — na stemming — haalt. Het is ook dit alternatief dat volgend jaar zal gehanteerd worden.

Uit dit overzicht mag blijken dat er inderdaad verschillende interpretaties mogelijk zijn.

Een zaak wil ik nochtans opmerken: ik vraag mij af, hoe iemand het "absoluut zeggingschap willen geven" — aangenomen dat dit inderdaad gebeurd is — hoe iemand zoiets "ondemocratisch" kan noemen??

Het enige dat kan worden aangevallen is dat de traditionele AV — die duidelijk niet langer doeltreffend is — is vervangen door een ander systeem zonder dat vooraf werd aangekondigd dat zoiets kon gebeuren. Dit is zeer zware kritiek vermits hierdoor een precedent geschapen is dat de democratische zekerheid op de helling zet. Daarom wil ik hierover een verklaring afleggen. Aangezien de AV-methode van raadpleging alreeds binnen Pol & Sok niet (langer) voldoet, is er gewerkt aan een nieuwe manier. Deze behoort tot het programma van ploeg AIDS, ploeg die de verkiezingen met ruime meerderheid heeft gewonnen. Het systeem is het volgende: 3 maal per academiejahr zal er een informatieve AV plaatsvinden waarop alle beslissingen ter sprake kunnen worden gebracht die de voorbije periode heeft genomen. Daaropvolgend zal er een referendum gehouden worden over deze kwesties. Het positieve aan de voorbije gebeurtenissen is dat dit systeem hierdoor reeds min of meer zijn waarde bewezen heeft: 172 mensen stemden vóór staking, 65 tegen, 4 onthielden zich.

Herman Meuldermans

Sok (2)

Het wordt tijd dat een aantal mensen binnen sociale wetenschappen gaan beseffen wat democratie wel betekent, en dit dan ook consequent toepassen.

Wanneer een AV over al dan niet staken op 6 mei, uitdraait op een sissier.

betekent dit hetzij dat er communicatiestroomlijnen bestaan tussen top (= kring) en basis, hetzij dat de meerderheid van de studenten binnen sociale wetenschappen niet geïnteresseerd is in een staking, en waarschijnlijk beide.

Geen meerderheid betekent: geen staking. En men moet dan ook niet proberen een achterpoortje te zoeken om toch de staking erdoor te krijgen.

Het referendum getuigde trouwens ook van grote gaten in de informatie-doorsijpeling. Zo was departement communicatie hier helemaal niet van op de hoogte gebracht.

Een kring is een goed initiatief, maar het is niet omdat deze mensen op een democratische wijze verkozen werden, dat ze wilens nilens hun willetje — of dat van enkelen — kunnen opleggen aan alle Pol- & Sokkers, of dat ze hun — niet representatieve — mening moeten naar voren schuiven als het standpunt van de fakulteit Sociale Wetenschappen.

Het gaat niet op om de beslissing eerst toe te vertrouwen aan een AV en later, wanneer blijkt dat deze AV niet in staat is het door u geprefereerde standpunt hard te maken, nog snel een andere weg te bedenken.

Elis Van Camp

2^e lic. communicatiewetenschappen

Megafoon

Eerst was ik van plan om op de lezersbrief over de megafoonkwestie niet te reageren, wat zeker het beste zou zijn, maar voor de sport zal ik toch mijn bijdrage leveren aan deze boeiende kwestie in de hoop dat ze kan uitgroeien tot een ware polemiek. Vooreerst toch enkele zaken scherper stellen: de vermeldde iemand, lid (?) van ASR heeft niet alleen de bewuste megafoon van Sociale Raad opgeëist, zoals de briefschrijvers vertellen, maar

AUTORJSCHOOL MODERNA

Theoretische lessen beginnen maandag om 19 u.
Rijlessen iedere dag van 8 tot 20 uur.

Inschrijvingen en inlichtingen:
dagelijks van 9 tot 20 uur
Iedereen is van harte welkom in de

Dagobertstraat 49
Leuven
Tel. 016/23.35.81
(aan de Tienpoort)
door de Staat erkend nr. 2054

AUTORJSCHOOL MODERNA

hem ook heeft afgepakt, zelfs ietwat gewelddadig.

De citaten in de brief zijn merkwaardig weergegeven. Jammer genoeg werden enkel mijn woorden opgenomen, terwijl zijn antwoord wordt samengevat met "onze reactie". Deze reactie bestond erin dat de briefschrijver (sorry, maar ik weet niet wie van de zes ondertekenaars het was) mij zijn volledige politieke ideologie in 't lang en 't breed begon uit te doeken te doen. Waarop ik antwoordde: "Ja, dat is allemaal heel interessant, maar wil ik het met u nog eens over hebben op koffie (want ik heb daarvoor nu geen tijd)". Het kan wel zijn dat de woorden tussen haakjes weggelaten zijn wegens tijdsgebrek. In elk geval mag het antwoord niet geïnterpreteerd worden als een weigering, maar moet integendeel gezien worden als een uitnodiging tot een grondige politieke discussie, waarvoor het koffie de beste plaats is. Daar heeft men immers tijd genoeg en het relativeren de volgende dag wordt gemakkelijker.

Een betoging wordt georganiseerd met een bepaald platform, waarin de eisen staan geformuleerd. Alle mensen of groepen die in zo'n betoging mee

opstappen, worden geacht dat platform te onderschrijven en slechts slogans te roepen die uitdrukking geven aan die eisen. Zo is reeds herhaaldelijk de NSV uit een betoging gezet, omdat ze die betoging misbruikten of omdat ze opstapten in een betoging voor de democratisering van het onderwijs, terwijl iedereen weet dat ze er tegen zijn. Wanneer nu een groep pseudo-anarchisten elke Leuvense betoging misbruikt om steeds dezelfde slogans te skanderen tegen l'état, les flics et les bourgeois, en 'ieja, ieja, ieja, viva l'anarchie', dan zouden ook zij uit deze betoging moeten geweerd worden.

Deze betoging was door de ASR georganiseerd in het kader van de aktes tegen de regeringsmaatregelen. Daar de ASR werkt voor alle Leuvense studenten, kan zij het zich niet zacht te vermengen met groepen die allerlei betwistbare standpunten innemen over zaken die met deze aktes niets te maken hebben.

Of mijn houding "tekenend" dan wel representatief is, dat weet ik niet, maar ik toch 'autonoom' handelde. Vol verwachting.

Marcel Lauwers

VRIJE TRIBUNE

Tegen de staking, dat kan toch niet?

Stefaan Hublou

De bewustmakingscampagne van de ASR is gericht tot de algemene studentenstaking van twee weken geleden. De oekergele affiches met eisen en grieven i.v.m. het regeringsbeleid hingen op de studententermiantie van het departement geschiedenis al verschillende maanden naast de zwarte vlag. Een discussie over de opportuniteit of de zin van het voorgestelde protest werd er ook in kringen van historici eigenlijk niet gevoerd.

Dat veranderde nauwelijks toen Veto de staking aankondigde. Toch is er aan de intussen nationale geworden beweging van protest meer dan één historisch aspect.

Als student in de moderne geschiedenis kan het mij niet ontgaan dat sociale strijd op tijd en stond gezond en zelfs broodnodig geweest is. En de mammoetwinsten van bepaalde grote bedrijven (elektriciteit, bankwezen...) zijn niet meer rechtvaardig te noemen; daar heeft je geen cursus moraal filosofie of geen werken van RAWLS (de kampioen van de sociale rechtsstaat) voor te blokken.

Toch stellen vele eisen uit de bekende pamfletten die zijn verspreid o.i. de regeringsmaatregelen in een al te belachelijk daglicht. Zelfs aan chronische opposanten moet het duidelijk zijn dat de Belgische regering met haar besparingsmaatregelen niet het vullen van haar 'eigen' portefeuille op het oog heeft. De pamflettaire taal weerspiegelt de techniek van driehonderd procent te eisen om honderd procent te krijgen, die in democratieën, waar gelukkig praktisch alle belangengroepen inspraakmogelijkheden hebben, gemakkelijk populair wordt. Het misbruik daarvan is echter niet alleen ongepast, het is gevaarlijk.

Als historicus heb ik de Duitse- (Weimar-) democratie, Franse- (revoluties in de 19de eeuw) en Italiaanse parlementaire regimes voor ogen, die stuk voor stuk door een ongebredde oppositie van de 'basis' tot burgeroorlog of fascistische eenmansregimes zijn afgetakeld. Ook vandaag, 'mei 86', zijn er maar zo'n twintig democratieën van de ca. honderdveertig landen in de wereld. Maar

"wij zijn in een democratie geboren en daarom denken wij dat zoiets niet kapot kan" (L. Wijs).

Een concreet twistpunt zijn de 'volmachtten'. Er is bijna dagelijks protest tegen te horen maar er gaan anderzijds ook stemmen op om ze permanent te maken en dat is in historisch perspectief bekeken niet onverantwoord.

De veelgeprezen waakhondfunctie van de kamers (wetgevende macht) tegenover de regering (uitvoerende) stamt van in de eerste decennia van het soevereine België, toen de koning nog zeer veel persoonlijke macht had. De koningen waren het die de ministers in België kozen en zelf stonden zij aan het hoofd van die regering. Daarom was de controle door het verkozen parlement nodig, om te beletten dat die koning zijn eigen willetje zou doordrijven.

In 1986, meer dan vijf generaties later, is onze regering zoals iedereen weet niet meer die van Boudewijn I; maar wordt ze gekozen uit de grote partijen in kamer en senaat, die u en ik als kiezers op die plaats verkozen hebben. In die optiek is die complete dubbele controle van het parlement op haar eigen leiders zoals zij stamt uit 1830 niet meer onontbeerlijk. Als wij aan die fossiele voorbeeld vasthouden bedriegen we onszelf niet zo ver als de loonarbeiders die zich eind vorige eeuw lieten vangen aan een stijging van de nominale lonen, terwijl de koopkracht (het reële inkomen) een eigen leven leidde.

Wij dienen de plant van de democratie (en aldus van het financieel herstel) beter bij zijn groei, door hem nu de nodige rust te verschaffen, eerder dan door eraan te gaan trekken onder de vorm van manifestaties en stakingen.

De raad die president J.F. Kennedy aan jongeren gaf geldt m.i. nog steeds: "Vraag niet wat je land voor jou kan doen. Vraag eerder wat jij kunt doen voor je land." Of komen wij liever op straat met spottende slogans en potten en pannen om niet in de windstilte van een begripvolle medewerking de volle ernst van de situatie te moeten beseffen...?

Verbouwingen in de Centrale Bib

U zal het al wel gemerkt hebben: in de Centrale Bibliotheek op het Lauzeplein wordt gewerkt, en niet alleen in en met boeken, maar ook met ruwer materiaal, verbouwingen dus. Na de veranderingen in de bibliotheek van Letteren en Wijsbegeerte ben je wel wat achterdochtig geworden als men aan het verbouwen slaat, dus ging Veto even praten met Jan Roegiers, hoofdbibliothekaris van de Centrale Bib. Ondanks zijn overvolle agenda maakte hij toch een kwartiertje vrij voor een korte rondleiding in de vele gangen, zalen en magazijnen van één van de fraaiste gebouwen van Leuven. De verbouwingen zijn noodzakelijk geworden omdat de huidige toestand voor de lezers en het personeel bijzonder onpraktisch is. De veranderingen die aangebracht zullen worden, zijn dan ook eerder verbeteringen, en geen echte bezuinigingsmaatregelen. De service voor de lezer zal er op het eerste gezicht niet minder op worden, integendeel zelfs.

Iedereen herinnert zich vast hoe hij als eerstejaars hopeloos verloren liep in die Centrale Bib: trappen, hallen en gangen. Een grote deur links — alleen maar steekkaarten... —, een deur rechts — de leeszaal... —, maar waar is die "verplichte vestiaire" enz... Dat zal nu allemaal niet meer gebeuren. Vlak bij de ingang, de sluis die er nu al is in de glazen wand in de centrale hal, komt er rechts een vestiaire en ook een receptie- en informatiehoekje. Je zal voortaan je bibliotheekkaart moeten tonen voor je binnenkan, en ook bij het buitengaan zal er controle zijn. Het is wel zo dat er bijzonder weinig diefstallen zijn in de Centrale, minder dan in de fakulteitsbibliotheken, maar men wil de controle toch wat efficiënter maken.

De glazen wand in de hal werd geplaatst om de stookkosten te drukken. De architect die het gebouw in de jaren '20 ontwierp, vergat dat België een gemene winter heeft, iets kouder dus dan Californië. Vooral de toren, waarin de centrale trap zich bevindt, doet de stookkosten hoog oplopen: "We geven hier meer uit aan stookolie dan aan boeken". Eerst was er gedacht de glazen wand aan de afsluiting van het gewelf te plaatsen, maar dat zou het uitzicht van buiten storen, daarom werd er geopteerd voor deze "dis-

krete" wand, ook al omdat er nog wat ruimte moet zijn voor de fietsen.

1949

Beneden komt er dan nog een kleine kafetaria met automaten, in de drie kleine ruimtes onder de trap, op vraag van de lezers of wat had u gedacht? Het is niet de bedoeling een echt kafee in te richten, maar voor wie hele dagen in de bibliotheek zit, mag er gerust zo'n kafetaria zijn. De grote zaal naast de hal is nu niet toegankelijk voor het publiek, maar wordt volgend jaar een tentoonstellingsruimte, vooral omdat ze prima beveiligd is en omdat er vraag is naar een goede tentoonstellingszaal. De twee binnenkoeren, nu ook gesloten, zouden wat opgekafeerd worden en in de zomer toegankelijk zijn voor de lezers. Het zijn inderdaad erg mooie binnenplaatsen, "een onbekend gezicht in Leuven", koel ook in de zomer.

Op de eerste verdieping verandert niet zo veel. De ruimte waar nu de vestiaire is, zal niet leg blijven, want daar komen de fotokierapparaten die nu in de leeszaal achter de balie voor zoveel lawaai en warmte zorgen. Ook worden er zowat overal in het gebouw kleinere herstellingen verricht, worden bepaalde ruimtes smaakvoller ingericht (zo bijvoorbeeld de hal aan de Chinese-Japanse bibliotheek op de derde verdieping), en vooral... wordt het hele gebouw herschilderd. Roegiers drukte erop dat het gebouw sinds 1949 niet meer geverfd was, en dat het dan ook niet hoeft te verbasen dat er nu sprake is van miljoenen kosten...

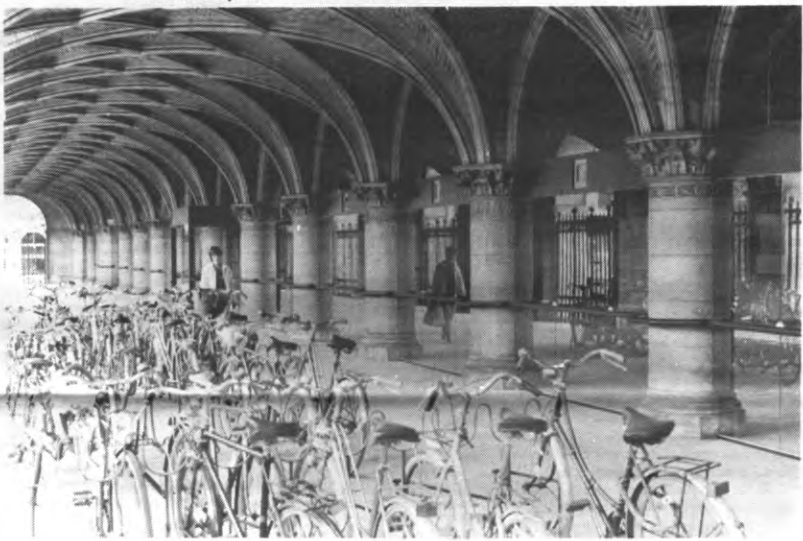
De vroegere tijdschriftenleeszaal, die in 1978 ingenomen werd door de bibliotheek van de fakulteit Rechten, is onlangs weer vrijgekomen nadat de Rechten verhuisd zijn naar de "mooiste bibliotheek van België". Daar zouden de volledige laatste jaargangen van alle tijdschriften geraadpleegd kunnen worden, en niet alleen de laatste nummers van een selectie, zoals nu het geval is. Ook de kranten zal je voortaan moeten zoeken in die nieuwe leeszaal. Die zaal geeft uit op een magazijn. Een deel daarvan zou beperkt toegankelijk gemaakt worden voor het publiek: het gaat hier om de afdeling "overheidspublicaties", die men nu nog volop aan het samenstellen en systematiseren is uit verschillende bibliotheken. Het zijn werken die heel frekwent gebruikt worden — van OCMW-verslagen van Leuven tot en met de rapporten van de UNO —, maar die tot nu toe moeilijk samen te vinden waren.

Op de derde verdieping, waar nu het Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum (KADOC) zit, komt een permanente tentoonstelling van de eigen collectie van de Centrale Bib,

niet zomaar te bezichtigen, maar wel na aanvraag. Er wordt vooral gemikt op bezoeken van groepen, die dan via de grote centrale trap naar de derde verdieping zouden gelooft worden, kwestie van wat indruk te maken... Op dezelfde gang zit ook het Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven, dat een interessante collectie bezit (van de Blauwvoeten over mei '68 naar Klapstuk 1983) die echter nog niet geïnventariseerd is: eens dat gebeurd is, wordt ook hier een tentoonstellingsruimte voorzien.

De verbouwingen waren in 1982 al principieel goedgekeurd, maar pas nu heeft het "hengelen naar geld" succes opgeleverd: men had zelfs al twee keer vóór dit jaar het geld definitief toegezegd gekregen, maar "speelde het telkens kwijt". Omdat men wist dat er geldproblemen zouden komen, werd er nog geen datum vooropgesteld voor het einde van de werken. Nu kan dat dus wel: in het begin van het volgend academiejahr hoopt men met alles klaar te zijn.

Koen Van Muylen

Dit is nu wat in layoutmiddens een "gat" genoemd wordt. Voornamelijk 2 oorzaken liggen aan de grondslag: 1. slechte opmaak van de pagina; 2. te weinig tekst. Twee oplossingen worden frekwent toegepast: 1. opmaak veranderen; 2. met nonsens vullen. Volgende week krijgt u een meer uitgebreide beschrijving van de Veto-layout en zijn trukken.

Eksplosief Katechetika

KATECHETIKA — Dynamiet, zo heet het tegenwoordig in Katechetika.

De naam wijst op een werking in de lijn van de ploegen DynaMO I en II, maar ook op verandering van beleid (IET). Hun slagwoord: samen.

Verkiezingen in Katechetika zijn niet te vergelijken met die van bijvoorbeeld Ekonomika. Gratis vaten, luchtballonnen of miniatuurautootjes komen niet van pas. De sfeer is eerder ernstig-seren. Zware kampanje wordt er niet gevoerd. Iedereen weet betrekkelijk wel wat er gebeurt en de verkiezingen zijn in de afgelopen maanden hét tema bij uitstek voor konversaties in de wandelgangen.

Oudkoördinator Geert Hendrickx stelde zich kandidaat met de piepjonge Lies Houben. Op een gespannen verkiezingsdebat stelden zij hun programma voor. Zij wilden als Leuvense studenten niet vervallen in een braaf en wereldvreemd verblijf in de toren van de wetenschap. Zij wilden niet toegeven aan de apatische tendens maar "de oogkleppen weggoeien en als kritische werkers betrokken zijn op de maatschappelijke en kerkelijke zin en onzin". Als oud ASR-kring zouden ze toetreden tot de nieuwe koepel vanuit hun basisoptie democratisering van het onderwijs. De uitstekend draaiende kursdienst (KaDee) zou daar een essentiële rol in vervullen door aan alle studenten godsdienstwetenschappen zowat de goedkoopste cursussen in Leuven te verschaffen. Omdat er ruimte moet blijven om de stof te verwerken in engagement en spiritualiteit, zeker als je godsdienstwetenschappen studeert, zullen zij een punt maken van de strijd tegen de stijgende studiedruk. Of de opleiding godsdienstwetenschappen de studiedruknorm van 1900 jaarcuren overschrijdt, is niet bekend. Wel is het duidelijk dat

de zwaarte van het studiepakket de laatste jaren enorm aan het stijgen is. Zo bijvoorbeeld is het vak kerkgeschiedenis op vijf jaar van 30 naar 300 bladzijden gekomen.

Ploeg Dynamiet wilde ook het kringblad en als maatschappij (een werkgroep die een aantal politiek-maatschappelijke problemen bespreekt, doorgeeft en eventuele actie voert) nieuw leven inblazen. Tenaast stelden de twee koördinatoren uitdrukkelijk dat zij "niet de top van de kring of de presissen wilden uithangen" maar samen met een ploeg te werken aan Katechetika. Interessante nota voor de presisegotrippers van Leuven. Geen gebleir en gezever dus van Dynamiet maar een stevig, inhoudelijk programma. Zo hoort het trouwens in Katechetika.

Op het debat en uit allerlei roddeltjes werd duidelijk dat er een oppositie was. Deze beperkte zich echter tot het ronzen van tegenstemmen en vraagjes stellen. Hoe het komt dat zij geen ploeg vormden en een alternatief aanboden, daarover willen en durven wij niet spekuleren. Een tegenploeg was er gewoonweg niet, wel 38 tegenstemmen en 117 vóórstemmen van de ongeveer 300 stemgerechtigden. Uit deze cijfers blijkt duidelijk de oppositie. Anderzijds is het mogelijk dat vele mensen met de ploeg sympathiseerden maar omdat er toch maar één ploeg was, niet gingen stemmen.

Met die gegevens kan men de stemming interpreteren als een deftige overwinning. Een sterk jaar aan Dynamiet en dat ze maar van zich laten horen!

Hans Van Cauwenberghe van de knalngroep Wortel

AU SUIVANT... Eredoktoraten! Ze krijgen er maar niet genoeg van aan de KUL. Ditmaal was, voor de fakulteit ekonomie, professor Merton H. Miller van de University of Chicago aan de beurt. Het eredoktoraat werd hem toegekend omwille van zijn omvangrijke prestaties op economisch gebied, vooral dan in samenwerking met Modigliani (recent nobelprijswinnaar).

(foto Veto)

Onderhandelen tot wederzijdse zelfbevrediging

Opvoeden verbeterd(t)? Deel 2

Voor enkele weken werd in deze kolommen aandacht besteed aan de tentoonstelling *Het kind in de inrichting. 150 jaar residentiele zorg voor kinderen met psychosociale problemen*. Een organisatie van de afdelingen Historische Pedagogiek en Orthopedagogiek in samenwerking met het Katholiek Dokumentatie- en Onderzoekscenrum (KADOC). In deze bijdrage werd vooral aandacht besteed aan de inhoudelijke opbouw van de tentoonstelling: de evolutie van gesticht tot orthopedagogisch centrum zoals die aan de hand van allerlei documenten, gebruiksvoorwerpen, foto's en dies meer werd gegeven.

Een eerste indruk bij dit alles is dan ook dat we blijkbaar al een hele weg hebben afgelegd in die anderhalve eeuw. De vraag die zich dan meteen stelt, is of dit wel degelijk zo is. Ik meen dat het naïeve optimisme van de tentoonstelling eerder misplaatst is en dit om twee redenen. In de eerste plaats vertrekt de tentoonstelling te zeer vanuit een eng pedocentrische invalshoek. Sinds Ellen Key deze eeuw uitriep tot *De eeuw van het kind* is datzelfde kind niet meer van onder de spots weggeraakt. Anderzijds vraag ik mij af of 150 jaar niet een wat korte periode is om tot vergaande besluiten te komen. Maar daarover verder in dit artikel meer.

Hernieuwde belangstelling

Een zaak is wel positief te noemen: de hernieuwde interesse voor het verleden. Wellicht hangt die samen met een gebrek aan toekomst(mogelijkheden) voor de hedendaagse mens. Na de vakkundige moord die enkele jaren geleden op het geschiedsonderwijs werd gepleegd kan deze vernieuwde interesse echter enkel maar vreuveloed stemmen. Bovendien is ook de aanpak van de historici in de loop der jaren veranderd. Door de vaak terecht kritiek (waarom al die data en opsommingen van namen) en de daaropvolgende 'onderwijskundige' maatregelen werden de historici daartoe zoveel als gedwongen. Eén van de gevolgen hiervan was een overschakeling naar de thematische aanpak, wat resulteerde in een groot aanbod aan — voor sommigen vooral (te) onluisterende — literatuur. Zo was de Belgische koloniale politiek niet altijd zo onschuldig of humaan als we altijd geleerd hebben op school; de middeleeuwen waren niet zo'n donkere periode als steeds bevoerd werd (en wordt) en ga zo maar door. Voor een buitenstaander lijkt het er wat op alsof de wereld op zijn kop wordt gezet.

De cruciale vraag wordt dan natuurlijk wie het bij die rechte eind heeft. In laatste instantie blijft het bronnenmateriaal ook steeds de belangrijkste steunpilaar van de historicus. Daarom is een initiatief zoals *Het kind in de inrichting* belangrijk. Door dit BTK-project is heel wat bronnenmateriaal bijeengebracht en voor vernietiging en/of verduistering behoed. Dat dergelijk werk vanuit een nepstatutenregeling (BTK) diende te gebeuren, illustreert tenslotte nogmaals dat het tij niet volledig gekeerd is. Economisch is het natuurlijk rendabele om geld te steken in technologisch dan in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Een tweede positief punt is dat de resultaten ook voor het publiek toegankelijk worden gemaakt door middel van een tentoonstelling. Om dit alles bevattelijker te laten overkomen, moet men vanzelfsprekend gebruik maken van één of ander indelingschema. En hier gaat men mijns inziens de mist in. Tijdens 150 jaar residentiele zorg onderscheiden de makers vier perioden: die beschermen, het verbeteren, het observeren en behandelen, en tenslotte het opvoeden. Deze perioden zijn natuurlijk niet strikt van elkaar te scheiden en bij

wijze van nuance wordt er bovendien op gewezen dat deze vier tendensen op dit moment nog altijd in min of meerdere mate doorspelen, afhankelijk van de instelling (lees inrichtende macht). Het geval *Jeugdooze* dat onlangs de kranten haalde, spreekt wat dit betreft boekdelen.

Opvoeden, what's in a word?

Vooraf de keuze van de term *opvoeden* om een periode aan te duiden, is ongelukkig te noemen. Want wat is opvoeden? Voor de pedagogen uit de eerste periode is dat vooral beschermen, voor die van de tweede periode verbeteren, en voor deze van de derde tenslotte is het observeren en behandelen. Met andere woorden, elke tijd heeft zijn eigen invulling van deze term. En deze invulling hangt bovendien samen met tal van maatschappelijke factoren.

Wanneer we de opvoedingswijzen bijvoorbeeld plaatsen in het licht van de heersende arbeidsverhoudingen en de aanwezige wetenschappelijke kennis om ons nog maar tot deze twee te beperken — worden ze al heel wat begrijpelijker. Beschermen wordt dan op peil houden van een voldoende groot en nuttig arbeiderspotentieel. Iets wat gezien het algemene tijds-kader — de opkomst van het industrieel-kapitalisme — zeker nodig was. Verbeteren houdt dan in het optimaliseren van de volgzzaamheid en luisterbereidheid van datzelfde arbeiderspotentieel (*Sie da Oben und wir hier Unten*). Observeren en behandelen tenslotte werd nodig omdat onder meer een sterke arbeidsdifferentiatie begon op te treden. Bovendien kwam door de relatieve suksessen van de geneeskunde het medisch model centraal te staan. Een model dat dan ook op andere terreinen — zoals de opvoeding — navolging vond. Van dergelijke factoren is er op de tentoonstelling evenwel geen spoor te vinden.

Wat de term 'opvoeden' voor onze tijd inhoudt wordt echter niet duidelijk gemaakt door de tentoonstelling. Enkele alternatieve initiatieven (o.m. de Compostella-voettochten als alternatieve 'straf' door sommige jeugdrechtsbanken opgelegd) worden voorgesteld, de ongehoorzaamheid wordt gepropageerd en de integratie in de buurt komt ter sprake. Dit laatste is zowat het enige moment in de hele tentoonstelling dat men eens verder ziet dan zijn neus lang is. In die optiek ontstaat dan ook de indruk dat dit alles maar vanuit een vrijblijvend modernisme wordt geponeerd. Klein-schaligheid en buurtwerk liggen goed in de markt, zolang er maar niet gerept wordt over makrostrukturele politiek-economische problemen. We kunnen besluiten dat de verwijzing naar Braudel in de inleiding van de beleidende katalogus (*Le but secret de l'histoire, sa motivation profonde, n'est-ce pas l'explication de la contemporanéité?*) hooguit een stilistisch hoogstandje vormt. In de praktijk van de tentoonstelling wordt deze gedachtegang niet gerealiseerd.

Historisch breekpunt

Hiervoor kunnen verscheidene factoren verantwoordelijk zijn. Ten eerste kan men zich afvragen of we momenteel geen historisch breekpunt meemaken. Een periode waarin het ganse maatschappelijke bestel een grondige verandering ondergaat, en waardoor het moeilijk wordt om een aantal zaken te objectiveren. In een wereldwijde economische crisis en de daarmee gepaard gaande waardenkrisis (o.m. het in vraag stellen van de hoger vermeldde *primatieit van de arbeid*) is het voor velen niet meer duidelijk wat opvoeding is of kan zijn. Allerlei tendenzen tekenen zich dan ook af: van autoritair ("niet met zachte hand") over neo-liberaal (o.m. de onderhandlingsstrategieën van Gordon) naar één of andere vorm van "laissez-faire". In deze laatste groep hoort ook de vaak verzuigde, want misbegrepen, slogan "recht op luiheid" thuis. Iedereen heeft wel zijn oplossing en wellicht zit de reeds eerder vermelde Gordon er ongewild nog het dichtste bij met zijn

"parent effectiveness training (PET)". Hiervoor moeten we wel naar de tweede betekenis van *petting* grijpen: het elkaar wederzijds bevredigen van de partners zonder tot coitus te komen. Wel kunnen dus, maar niet durven.

Om echter te kunnen besluiten of men momenteel al dan niet in een periode met een historisch breekpunt zit, dient men een grotere tijdsspanne te beschouwen. Iets wat bijvoorbeeld gedaan werd door de Gentse historicus Chris Vandebroecke in zijn economische geschiedenis van Vlaanderen. Dat laatste vormt dan ook een tweede mogelijke factor die tot het falen van de tentoonstelling heeft bijgedragen. De huidige tentoonstelling beperkt zich tot de periode van de ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij en de overgang tot de aanzetten voor een post-industriële samenleving. Daarom kan ze ook maar veeleer als een dwarsdoorsnede van een bepaald tijdperk beschouwd worden — een evokatie van een tijdperk met zijn eenvormigheden en verschillen — dan wel als een longitudinale studie over verschillende tijdvakken. Het opzet is dus te beperkt om tot echte conclusies te komen.

In die zin is de tentoonstelling waarschijnlijk wat te vroeg gekomen. Maar wellicht was het ook niet de bedoeling om tot conclusies te komen. *Acts and facts* opsommen kan ook een veiligheidsoplossing zijn. Iedereen interpreteert ze wel binnen zijn eigen ideeëngoed. Dat zal wel een eeuwige paradox voor de historici blijven.

Dirk De Naegel

Het kind in de inrichting. Hoezo inrichting, als je buiten in de zon lekker in het zand kan spelen? (foto Veto)

Bianchi: weg met het strafrecht

Met zijn boek 'Gerechtigheid als vrijplaats' expliciteert Bianchi een en ander wat voor velen in zijn vorig boek 'Basismodellen in de Criminologie' (1980) als vrij onrealistisch werd voorgesteld, namelijk dat ons strafrecht zou kunnen verdwijnen als de mensen hun conflicten weer zelf leren oplossen. Het huidige strafrecht wordt door Bianchi beschreven als een oorlog: de misdadiger wordt overweldigd, vernederd, platgedrukt, en net zomin als oorlogen ooit de oorzaken van het conflict hebben kunnen wegemen, wordt ook in het strafrecht niets gedaan aan datgene waarmee het allemaal begon: dat er een conflict geweest is tussen een aantal mensen. "Er is eigenlijk niemand tevreden: de slachtoffers niet omdat ze nergens in worden gekend, de daders niet omdat het strafrecht hun geen garantie biedt om zelfs als hebben ze netjes hun straf uitgezeten er achter de hele zaak ook werkelijk een punt kan worden gezet, en de rest van de bevolking niet omdat ze zien hoe dat strafstelsel de criminaliteit eigenlijk steeds erger kan maken."

Ook etisch klopt ons strafstelsel niet en steunt het verkeerdelijk op het motief dat er als vergelding, leed moet worden toegevoegd aan de misdadiger. Bianchi toont in enkele zinnen aan hoe dysfunctioneel en helemaal niet lozertend de strafuitvoering werkt: "Degeen die dit bewust opgelegde leed moeten ondergaan, passen allerlei 'overlevingsmechanismen' toe, juist om te voorkomen dat het opgelegde leed hun persoonlijkheid verder desintegreert. Sommigen zinnen op wraak als ze weer vrij zullen zijn, piekeren over een slimmere manier van misdaadpleging, sommigen zullen hun schuld bij anderen zoeken en komen zo allerminst tot inkeer en

gebruik en misbruik van de macht. De deelhebers in een assensusmodel (gericht op onderhandelen) mogen echter ook niet het monopolie hebben want ook zij zouden ten prooi kunnen vallen aan machtsmisbruik..."

Uitgangspunt in dit denken van Bianchi is het feit dat het bij een conflict niet essentieel gaat om schuld en verwijt, maar dat een conflictenregeling in de eerste plaats erop gericht moet zijn de schade te herstellen. Een conflict moet ook telkens in zijn sociale context geanalyseerd worden en dit kan het best door de conflicterende partijen tijdens de onderhandelingen te laten bestaan door 'vrienden en magen en indien noodzakelijk in het bijzijn van hulpverleners op het gebied van rechts- en sociale solidariteit'. Als maatstaf van gerechtigheid neemt Bianchi een oud-bijbels begrip *tsedeka*, dat verwijst naar het feit of het doel van gerechtigheid in de praktijk bereikt wordt.

In ons strafrecht merkt Bianchi een enorme discrepantie in het vonnis dat de rechter uitspreekt, namelijk tussen de intentie en het resultaat. Na het vonnis, zijn er 'vrijwel geen mogelijkheden meer voor een rechter om het resultaat bij te sturen, laat staan dat hij bijvoorbeeld het stigmatiseringsgevolg kan beïnvloeden'. *Tsedeka* staat dus voor *iets waarmaken*. Daarnaast aangeert het ook tegen het objectieve norm-begrip, de zogenaamde objectieve waarheid. Waarheid bestaat, in dit denken, als het ware binnen een sociale figuratie, binnen een dialoog. De relationele waarheid, volgens de welke een conflict kan worden opgelost, kan dus enkel gevonden worden door de betrokkenen zelf in dialoog. Regels, wetten..., keren zich onmiddellijk tegen de gerechtigheid op te objectief gebruikt worden. Komt daarbij dat enkel in een verzoening tussen de conflicterende partijen er sprake kan zijn van een fundamentele delging van schuld. In ons strafrecht worden dader en slachtoffer radicaal van mekaar gescheiden: de ene krijgt zelden schadevergoeding, de andere blijft uiteindelijk zitten met zijn schuldgevoel. Begrippen als inkeer, berouw, vergeving, verzoening, boetedoening zijn in ons strafrecht volkomen vreemd — men vindt het

De Amerikaanse Heilige Drievuldigheid

Baseball, football and basketball

Nee, ik krijg niet zoals Marc Uytterhoeven de tranen in de ogen als Grün de bal het Nederlandse doel inschipt. Maar ik krijg wel een kick als ik voetbalsupporters tegen elkaars ballen zie trappen. Gedreven door deze wetenschappelijk verantwoorde interesse voor het sociale fenomeen dat sport is, toog ik verleden week naar een lezing over sport in de Amerikaanse samenleving.

Het sportgebeuren lijkt wel verankerd in de Amerikaanse samenleving, sport is het gemeenschappelijke geloof in een land met onnoemelijk veel religies en sektes. In alle segmenten van de bevolking, van 'rags to riches', van 'blacks to whites'... wordt sport hoog aangeslagen. Hun 'sense of play' is dan ook opvallend.

Footballfarms

Volwassenen spelen als grote kinderen met sleën in de sneeuw en presidenten doen mee aan marathons, tot ze er bij neervallen... Studies zouden tevens uitgezonden hebben dat de criminaliteit op maandagavond steevast haar — schaamteloos? — statistisch dieptepunt kent. Maandagavond is er football op TV.

Maar lang voordat de geïmporteerde blanken die verbasterde vorm van rugby begonnen te 'spelen', bestonden er al heel wat traditionele sporten bij de autochtone bevolking. De indianen hielden nogal van ruige en weinig gestructureerde spelletjes. Eentje daarvan heet lacross. Het werd gespeeld door twee ploegen van verscheidene honderden indianen op de prairie en het kon wel dagen duren. Het ging erom een bal in het doel van de tegenstander te krijgen met behulp van een soort tennisracket. Nu wordt lacross nog druk beoefend op de universitaire kampussen. De blanke spelers rusten zich wel uit met een hoop beschermd assortimenten. De rol van het onderwijsnet in de

Vakanties op Kreta juli-aug. 1986

De vzw Internationale Vakantiecampen organiseert ieder jaar vakanties in het buitenland voor jongeren tussen 18 en 25 jaar. Men kan er een keuze maken uit een gamma aangeboden activiteiten. Enerzijds hebben we de sportactiviteiten zoals zwemmen - diepzeeduiken - waterski - windsurfen - kayak - volleybal - voetbal - tafeltennis... Anderzijds kan men ook deelnemen aan cultureel historische excursies of creatief zijn met fotograferen - emaileren - ikebana - redaktie of avondactiviteiten verzorgen.

Dit jaar bevinden ze zich opnieuw op het zonnige en erg aantrekkelijke Griekse eiland Kreta, nabij het stadje Sitia in het noord-oosten.

Gans het pakket activiteiten wordt je aangeboden tegen zeer democratische prijzen. In die prijs zit tevens begrepen: zowel de reis per vliegtuig en het verblijf ter plaatse, als het eten, het gebruik van alle materiaal, instructies...

Verdere inlichtingen en brochures zijn te verkrijgen bij: Herbert Donckers, Halfmaartstraat 3, 3000 Leuven. 016/23 83 27 (na 18 uur).

verspreiding van de sportbeoefening kan nauwelijks overschat worden. Gemakkelijk was het niet, die eerste pioniers tot sport aan te zetten. De protestantse moraal, welke het ascetische vergaren van wereldlijke goederen predikte, stond eerder afkerig van zo'n verspilling van energie.

Het onderwijssysteem heeft dus een heel belangrijke rol gespeeld. Ook nu nog is sport sterk geïntegreerd in het onderwijs. Vanaf hun zesde jaar worden de besten al opgenomen in het professioneel circuit. Tussen de scholen onderling zijn er allerlei sportieve maar bikkelharde competities, waar winnen belangrijker is dan meedoen. Sommige scholen in de staat Texas krijgen trouwens het etiket 'footballfarms' opgekleefd. Ook aan de unieffs is sport een echt statussymbool geworden. Het loopt veelal de spuigaten uit. Op verscheidene unieffs zou het sportbudget omvangrijker zijn dan dat van geneeskunde-fakulteit. Er zou zelfs een unieff zijn waar de trainer van de football-ploeg meer verdient dan de rektor.

Football vormt samen met baseball en basketball het populairste sporttrio van de Verenigde Staten van Amerika. Zij volgen mekaar op met het wisselen van de seizoenen: tijdens de lente en de

zomer is er de baseballcompetitie, in de herfst is er football en tijdens de winter basket.

Niet voor niets spreekt men soms van de Heilige Drievuldigheid. Deze drie sporten representeren als geen ander de waarden van de Amerikaanse

In het kader van de woensdagnamiddaglesingen georganiseerd door American Studies, kwam Bart Vanreusel op 14 mei een voordracht geven over "Homo Ludens and the American Dream: The place of sports in the American society." (Bart Vanreusel studeerde aan de KUL en aan de unieff van Massachusetts) Het werd een interessante uiteenzetting die de kleine schare van toehoorders tot op het einde kon boeien. In ons artikel vind je een bondige neerslag van de inhoud, weliswaar voorzien van eigen tinten. Net zoals de lezing zich moest beperken wegens de tijdslijmit, is ons artikel ook maar een beperkte weergave van hetgeen er die namiddag werd verteld.

samenleving. Bij Amerikaanse voetbal wordt er immers gewerkt met terreinveroveringen. Een nagalm van het verre pioniersverleden of de weerglans van de huidige buitenlandse politiek? Terwijl baseball en football zich eerder op het landelijke afspelen, hoort basketball dan weer sterker bij de steden. Daarenboven wordt basketball veelal geassocieerd met etnische minderheden of met immigranten. De meeste ploegen zijn dan ook eenvormig zwart, alleen de coach is blank. Dat is een opmerking die nog vaker kan gemaakt worden. Bij football zitten er ook heel wat zwarten, maar zij worden meestal op de minder belangrijke plaatsen opgesteld. Sport als onverbidde spiegel van de maatschappij.

Het sportfenomeen werd in de USA al gauw vercommercialiseerd en geïndustrialiseerd. Daarbij lieten de media zich niet ontbetuigd. De twee grootste football-liga's worden beheerd door TV-concerns. Massamedia en sport, beide hebben elkaar nodig om te overleven. Verschillende sporten werden dan ook aangepast om te beter op de buis te brengen. Time-outs bij basketball bijvoorbeeld werden in het leven geroepen om de reclamespots de eter in te sturen.

Het hele sportgebeuren heeft ook

meer weg van een show. Luidsprekers schallen de slogans, een elektronisch orgel geeft de kadans... De Amerikaanse toeschouwer wil gewoon een gezellige namiddag en hij zal zich niet zo sterk opwinden als zijn Europese collega's. Hooliganisme komt niet voor op de wedstrijden, er is meer geweld op de grasmat dan op de tribunes. De structuur van de populaire Amerikaanse sporten zou eveneens als uitleg kunnen dienen. Momenten van actie worden voortdurend onderbroken door rustpauzes. Ons voetbal — door hen "soccer" genoemd — kent daarentegen een langere en kumulatieve spanningsopbouw over tweemaal 45 minuten.

Sport is voor de Amerikaan het perfecte substituuut voor het ontbreken van The American Dream in het gewone leven. Daarom was hij ook zo geschokt toen de baseballers aan het staken gingen, dat ging zijn petje gewoon te boven. Het was alsof de droom in elkaar stuitte. Tijdens wereldoorlog II was er trouwens het dispuut of men toepatleten zou toelaten vrijwillig naar het front te trekken. De toenmalige president zei dat zij hun land het best zouden dienen... als ze thuis bleven, en verder baseball speelden.

Pascal Lefèvre

Exklusief in Veto: De Mundial, of: de bal is rond

Dat de studentenpopulatie over het algemeen niet bepaald tot de meest sportieve bevolkingsklasse van België behoort is algemeen geweten. Ze hebben trouwens wel wat beters te doen dan zich in het zweet te werken op de fiets of kapriolen uit te voeren aan het klimrek. Of wat dacht u? Als er dan toch iets is wat veel studenten aan de sport boeit is het wel dat ze de ideale aanleiding is om ergens in een of andere kroeg achter een frisse pint in groep languitgerekt te genieten van "het spel met den bal". Voor al diegenen voor wie dit soort bezigheid een welkome ontspanning biedt tussen het vele blokwerk door, brengt dit artikel wellicht weinig nieuws. Maar wie van voetbal geen bal verstand heeft en desondanks de komende weken niet voor cultuurbaarbar versleten wil worden leest best verder in deze "klaarstemingskursus voor de Mundial".

Als op zaterdag 31 mei in het gigantische Aztekenstadion (110000 plaatsen) in Mexico-city de aftrap wordt gegeven van de 13de Wereldbeker voetbal, betekent dat meteen voor 24 landenploegen het begin van een felle strijd om de zo begeerde titel van "Beste ploeg ter wereld". Die 24 ploegen hebben zich voor de eindronde gekwalificeerd door zich de beste te tonen in tal van selectiewedstrijden die over een periode van ongeveer twee jaar zijn gespeeld en waaraan welhaast elk zichzelf respecterend land ter wereld heeft deelgenomen. Van 31 mei tot en met 29 juni zullen zij zich een weg trachten te banen naar het allerhoogste wat in de voetbal kan bereikt worden, de poort van het Walhalla, de finale.

De eindronde wordt gespeeld volgens het tornooisysteem met verschillende plaatsingsrondes waarbij het deelnemersaantal telkens wordt vermindert tot er uit-

eindelijk twee finalisten overblijven.

Voor de eerste ronde zijn de ploegen onderverdeeld in vier groepen. Iedere ploeg speelt drie wedstrijden, één tegen elke drie-

stander van de eigen groep. Daarbij is het uiteraard de bedoeling om zoveel mogelijk te winnen, want de ploegen die de meeste punten, of wat dacht u) plaatsen zich rechtstreeks voor de volgende ronde. Van de zes

ploegen die als derde eindigen in hun groep, stoten er nog eens vier door, afhankelijk van het aantal behaalde punten of het doelsaldo (gecoördineerd min gecorreceerde doelpunten). Als u goed kan tellen, al u merken dat er op die manier 16 ploegen overblijven voor de tweede ronde. De overige acht mogen meteen hun koffers pakken.

De 16 uitverkorenen nemen het vervolgens tegen elkaar op in een zgn. "knock-out"-competitie. Dat wil zeggen dat de winnaar van elke wedstrijd overgaat naar de volgende ronde, terwijl de verliezer onverbiddelijk uit de wedstrijd vliegt. Op die manier vermindert het aantal ploegen gaandeweg van 16 tot 8 en tot 4. Op dat moment treedt de competitie in haar eindfase. Van de vier halve finalisten gaan de twee winnaars over naar de finale, de verliezers mogen tegen elkaar spelen voor de derde en de vierde plaats. Deze laatste wedstrijd wordt gespeeld op zondag 29 juni, opnieuw in (wat dacht u) het Aztekenstadion.

In totaal worden er tijdens de eindronde 52 wedstrijden gespeeld en elk van die wedstrijden komt rechtstreeks op de televisie. Dat betekent dat er in de drukste fase van het tornooi (de eerste twee weken) elke dag twee tot drie wedstrijden worden uitgezonden, en wel om 20u. en om 24u. Drukke dagen dus voor de ware voetballen, maar we zijn er zeker van dat ook de minder geïnteresseerden af en toe een blik op het scherm zullen wagen, vooral dan op die dagen dat België speelt (op 3 juni tegen gastland Mexico, op 8 juni tegen Irak en op 11 juni tegen Paraguay). De anti-voetballfanaten raden we aan voor een tijdje te emigreren naar Siberië of zich te storten op de blok. De onderscheidingen zullen immers ook dit haar duur betaald worden. Of had u het anders verwacht?

Ⓜ MME

Studenten samen met mijnwerkers

Dirk Manderveld

namens MLB, studentenorganisatie van de PVDA

Recentelijk gaan Manu Ruys & Co. van het patroons-dagblad De Standaard (gecontroleerd door het Vlaams Economisch Verbond), voor zowat de eerste maal sinds mei '68, weer zwaar te keer tegen de oplevende progressieve studentenbeweging. Met de volgende zinsnede viel Ruys de, door de Algemene Studentenraad georganiseerde studentenstaking van 6 mei aan: "Onder eenzelfde noemer komt het begrijpelijke verzet van de Limburgse mijnarbeiders en het 'brossen' van studenten voor wie dat ook staken heet te zijn" (1).

"Wat hebben studenten aan de mijnpoorten verloren?" blokletterde De Standaard op 14 mei op de voorpagina. Verder:

"In vakbondskringen is al meermaals onderstreept dat de onrust aan de mijnpoorten wordt uitgelokt en gevoerd door 'personen die er niets te zoeken hebben'. Ook leden van de ordediensten zetten in persoonlijke gesprekken aanhalings-tokens voor en achter de uitdrukking 'stakende mijnwerkers'... Men voelt zich tegelijk beschermd door de duisternis en door de massa... (waardoor) ... mijnwerkers die wel zouden willen gaan werken dit in een aantal gevallen gewoon niet durven." (2).

Op dezelfde pagina gaat M. Ruys verder met het kriminaliseren van degenen die zich actief aan de kant van de stakende mijnwerkers plaatsen door ze te bedenken met volgend proza:

"In dat verslechterd klimaat krijgen die elementen een kans die gekozen hebben voor de ontwijking van de maatschappij en de economische structuren. Zij komen uit hun schuilplaats om met kleine agitatie-groepen en de beproefde tactiek van opruiing en desinformatie, het openbaar leven te verstoren en de overheid uit te dagen... Er is vandaag niet veel nodig om de toestand aldus uit de hand te zien lopen. De elektronische apparatuur in bepaalde sectoren — zoals bij de RTT — zou een gemakkelijk doelwit zijn voor saboteurs. Is de overheid voldoende uitgerust om een eventuele bedreiging af te weren?" (3)

De bedoeling van deze schrijfsels is de werken-de bevolking op te zetten tegen organisaties, casu de PVDA, die zich daadwerkelijk aan de kant van de arbeiders opstellen.

Wie ontwrict de economische structuren

Volgende bedenkingen over de campagne die door De Standaard gevoerd wordt.

- Ten eerste schittert de burgerlijke pers weer eens door zijn alombekende 'objectiviteit'. Sinds de opschorting van de staking door de vakbondsleding, in overleg met de regering, worden we nu al twee weken overstelpt met de berichten dat de staking afbrokkelt. Toch wel erg kontradictorisch met het feit dat ze daarmee telkens moeten toegeven dat de staking verder duurt. Dit om kost wat kost te vermijden dat de mijnwerkers en de werknemers uit de openbare diensten één blok zouden gaan vormen tegen regering en patronaat. Hiertoe tracht men het zo voor te stellen als zou de staking geleid worden door 'buitenstaanders'. De postende studenten moeten toch wel met zeer veel zijn om duizenden mijnwerkers buiten te houden, anders is het niet te verklaren dat die 'stoere' studenten de 'tengere' mijnwerkers zo'n schrik inboezemen.

- Ten tweede werd er, tot op het ogenblik dat de rijkswacht begon in te grijpen, haast geen geweld gebruikt aan de mijnpoorten. Ten overstaan van werkwilligen gebruikte men in de eerste plaats het wapen van de overtuiging. Waarom zet men de rijkswacht in, indien toch de 'meerderheid van de arbeiders wil werken'? Het antwoord is eenvoudig: om degenen die twifelen binnen te jagen! Het zijn dan ook de rijkswachters die als enige 'vreemde elementen' aan de mijnpoorten aanwezig zijn.

Limburg blijkt uitgeroepen tot bezet gebied! Wanneer M. Ruys zich de vraag stelt of de overheid voldoende uitgerust is om een eventuele 'bedreiging' af te weren, dan doelt hij in de eerste plaats

op het neerslaan van het arbeidersverzet. De Limburgse mijnstaking is dan ook uitgegroeid tot een staking voor de verdediging van de democratische rechten, voor de verdediging van het stakingsrecht, tegen het racisme.

- Ten derde mogen we in deze zaak niet vergeten wat de inzet van de strijd zowel van deze van de mijnwerkers als van de openbare diensten en van de andere sectoren is: tegen de mijnsluiting, voor het behoud van 20 000 werkplaatsen (geen afvloeiingen), tegen de volmachtenpolitiek. Wanneer M. Ruys schrijft over de 'ontwijking' van de economische structuren dat vergeet hij 'blijkbaar' wie er verantwoordelijk is voor de economische crisis, voor de hoge werkloosheid, voor de verarming van de bevolking hier en in de derde wereld.

Terwijl men hier de mijnen wil sluiten, koopt de multinational Petrofina kolenvelden op in Amerika enkel en alleen om met meer winst steenkool in België te kunnen invoeren. In 1984 boekten de energemaatschappijen, via kernenergie, een gezamenlijke winst van om en bij de 17 miljard: omwille van de winstzucht van enkele patroons wordt de veiligheid van miljoenen mensen in gevaar gebracht (cfr. Tsjernobyl). Dit is de 'anarchie' waartegen de mijnwerkers strijden: het zijn de banken en de holdings die zich verrijken doorheen de crisis, zij moeten betalen!

Studenten aan de mijnpoorten... groot gelijk

Dat er ook tijdens deze mijnstaking, net zoals in 1970, studenten actief zijn geweest, daarin heeft De Standaard wel degelijk gelijk. Het aanvaarden van een solidariteitsmotie door 150 studenten op de meeting die tijdens de staking van 6 mei door de ASR was georganiseerd, toont trouwens aan dat de sympathie voor de mijnwerkers bij een gedeelte van de studenten leeft.

Ook de studentenbevolking wordt immers getroffen door de besparingssterre: een verhoging van het inschrijvingsgeld tot max. 20 000 F, maatregelen tegen de sociale sector. Het is dan ook tegen deze aspecten van het volmachtenbeleid dat de mijnwerkers staken.

De mijnstaking levert echter nog het bewijs voor iets anders. Sinds jaren tracht men de studentenbevolking namelijk wijs te maken dat de arbeiders niet meer strijdbaar zouden zijn, dat 'de arbeidersklasse verburgerlijkt is' (neem bijvoorbeeld A. Gorz met zijn boek 'Vaarwel aan het proletariaat'). De mijnwerkers tonen, door verder te staken zonder erkenning van hun actie door de vakbondsleding en dus zonder één frank stakersgeld te trekken, zelf de onjuistheid van deze theorieën aan.

Enerzijds hebben de arbeiders dan ook geen andere keuze dan ofwel het gevecht met het patronaat aan te gaan, ofwel hun werk en daardoor hun inkomen te verliezen. Anderzijds bezit de arbeidersklasse, doordat zonder haar geen productie en dus geen winst kan worden gemaakt, als enige de mogelijkheid om de macht van het patronaat in gevaar te brengen, wat van haar de vooruitstrevende kracht bij uitstek maakt.

Tenslotte, maar zeker niet in het minst, hebben de studenten een specifieke rol te vervullen in de arbeidersbeweging, met name de werkende bevolking een wetenschappelijke maatschappij-analyse en toekomstvisie bieden. Enkel een socialistische maatschappij waarin de productie in dienst staat van de behoeften van de bevolking, kan een uitweg bieden uit de wereldomvattende kapitalistische crisis. Daartoe dienen banken, holdings en multinationals onteigend te worden.

Daarom staan wij aan de poorten en horen er ook te staan.

(1) De Standaard, 4 mei '86.
(2) De Standaard, 14 mei '86

Solidarity with the miners Terreur in België

W ordt mei '86 dan toch nog een waardige evenknie van het fameuze '68? In ieder geval is de bereidheid tot massaal protest te vinden in een breed front gaande van mijnwerkers, arbeiders en ambtenaren tot onderwijzers, studenten en scholieren. Maar daar waar in '68 de studenten de drijvende kracht waren, konstateert men nu dat vooral de arbeiders op straat komen.

De mijnwerkers slagen er zelfs behoorlijk in om heel wat brave studentjes een geweten te schoppen. Op 6 mei keurden zo'n 150 studenten op een meeting in Alma 2 bijna unaniem een solidariteitsmotie met de mijnwerkers goed. Daarmee werd logistieke steun verleend aan de strijd van de mijnwerkers tegen het volmachtenbeleid van de regering.

Beringen

Vorige week dinsdag dan vertrok aan het station van Leuven een stamptollev bus voor een solidariteitsbezoek. Eindbestemming: de mijn van Beringen. In haar editie van 14 mei vroeg De Standaard zich af (op de voorpagina nog wel!) wat studenten daar komen zoeken en ze formuleert ook zelf het antwoord: opruiing en geweldpleging. Hopelijk kan de rest van dit artikel u een meer op de feiten gebaseerd antwoord geven.

In de eerste plaats ervaar je aan de mijnen een ontoestaste sfeer van strijdbaarheid en verzet. Verder is een bezoek aan de mijnen de enige mogelijkheid om je objectief te informeren over de feitelijke gang van zaken. Pers en televisie geven alleen cijfers (van werkwilligen) afkomstig van de KS-directie. Maar men gaat verder: men verdraait de feiten. In bijna alle kranten kent men het beeld van de "stansen-en-bommen-werpende-staker". Toch bleek dinsdagavond dat de agressie uit een gans andere hoek komt. Wat nu volgt is een ooggetuigenverslag van iemand die zelf (letterlijk) niet zonder kleerscheuren naar Leuven terugkeerde.

Geert Dhont

Vanaf acht uur stroomt het volk langzaam toe, om negen uur beginnen immers de piketten. Eerst nog een pintje in het kafee rechtover de mijnzetel en dan postvatten op het plein voor de poort. Het gaat er allemaal heel gemoedelijk aan toe. Werkwilligen keren terug bij het zien van de grote menigte of blijven nog even staan voor een praatje. Enkelens proberen toch om door de piketten te breken maar van incidenten kan nauwelijks sprake zijn. Alles blijft beperkt tot wat verbaal geweld. "Waarom ik wel wil werken mijnheer? Omdat de vakbonden nie meer betalen. Kunt gij mij geld geven?" Na een kwartiertje discussie zet de man zijn fiets aan de kant en staakt mee. "Als we nu toegeven zitten we volgend jaar op straat. Je hebt gelijk." Plots komt een wagen (met één werkwillige aan boord) in volle vaart op de stakingspiketten ingedren. Velen wijken, de rest wordt omver gereden. Gelukkig geen zwaargewonden maar de sfeer wordt wel grimmiger. *Wie gebruikt alweer geweld?*

Half tien. De poort gaat open en twintig rijkswachters in gevechtssledij stormen naar buiten. Dit gebeurde totaal onverwacht, de piketten werden zelfs niet voorafgaandelijk verwittigd om weg te gaan. Ze slaan wild in het rond op iedereen die loopt, staart of valt. Een gevallen vrouw krijgt slagen van een wapenstok op het hoofd. Alle stakers worden op deze schandalige wijze als beesten van het plein weggedreven. Nog twee keer chargeert men op de groep die nu nachts aan een afstand van meer dan honderd meter van de poort staat. Telkens worden harde klappen uitgedeeld. *Wie gebruikt alweer geweld?*

Mensen die in Florennes deelnemen aan een vreedzame manifestatie worden opgesloten en vernederd. Mensen die in ons "demokratisch" land opkomen voor hun bedreigde recht op werk worden brutaal aangevallen en in elkaar geslagen. Of... het verhaal van een regering die haar ongelijk moet verdoezelen door gewelddadige onderdrukking van het volk. Misschien hebben ze nog nooit naar Peter Gabriel geluisterd; "you can blow out a candle, but you can't blow out a fire."

DE SHRINK

FAKBAR PSYCHOLOGIE

TIENSESTRAAT 115 A

OPEN :

ZO
MA
DI
WO
DO

VANAF 21 U.

VR. EN ZA. TE HUUR

Geen ommekeer voor prof. François "Doel is Tsjernobil niet"

Wie aan toegepaste wetenschap doet, speelt met vuur. De betrouwbaarheid van technische verwezenlijkingen is altijd niet meer dan een zo groot mogelijke *redukcie van onbetrouwbaarheid*. Na de ramp in Tsjernobil stuurt het Westen volop verwijten naar de Sovjetunie, waar men er blijkbaar niet voor terugschrikt om met zulk gevaarlijk spul te knoeien op grote schaal. Maar intussen geeft men ook hier toe dat onze beveiligingssysteem niet waterdicht zijn. EBES-direkteur Huys in De Standaard: "We hebben niet de pretentie te zeggen dat er in Doel niets kan gebeuren."

Tien jaar geleden klonk dat nog heel anders. In het 'belang van de vooruitgang' worden mogelijke fouten wel eens 'vergeten' en neemt men zijn wensen voor werkelijkheid. Maar goed, niemand is te oud om te leren en dus ook de wetenschap niet. De vraag is in welke zin de wetenschap bereid is te leren. "L'Homme est un apprenti sorcier", zegt ons professor Guido François (Toegepaste Wetenschappen). Wetenschap met vallen en mis-schieten ook met opstaan, dus.

Geen alternatief

François: «We weten dat er altijd iets kan fout lopen en dat we dus zeer voorzichtig moeten zijn met die dingen.»

Veto: *U hebt altijd duidelijk stelling ingenomen tegen het Amerikaanse SDI (Star Wars), met het argument dat het onmogelijk is om een sluitend ruimeschild te maken. Kernwapens en kern-energie worden nogal eens in één adem genoemd, maar u bent wel voorstander van kernenergie?*

François: «Ja. Ik vind kernenergie een veel zuiverder energiebron dan fossiele brandstoffen. Niet voor niets zitten we nu met het probleem van de zure regen. Fossiele brandstoffen zijn e-norm vervuilen en schadelijk. Bovendien is het 'feest van de brandstoffen', dat wij nu meemaken, van korte duur. De voorraad is eindig en in onze moderne maatschappij kunnen wij ons niet veroorloven onze energie-voorraad uit te putten.»

Veto: *Maar intussen schuift de wetenschap de problemen voor zich uit. Niemand heeft een oplossing voor het kernafvalprobleem.*

François: «Dat klopt, maar we hebben geen alternatief. De zogenaamde alternatieve energiebronnen zijn zeer dif-fuus van aard. Voor een wind- en zonne-energievoorziening zijn enorme systemen nodig die zeer vaak beroep doen op harde technologie. En het is niet haalbaar om met zonne-energie heel België van energie te voorzien: men zou gans België dan met zonne-cellen moeten bedekken!»

Veto: *Maar op het gebied van de research is de alternatieve energie enorm benadeeld. De hele research op het gebied van de kernenergie wordt toch sterk gestimuleerd door het militaire potentieel dat er in zit?*

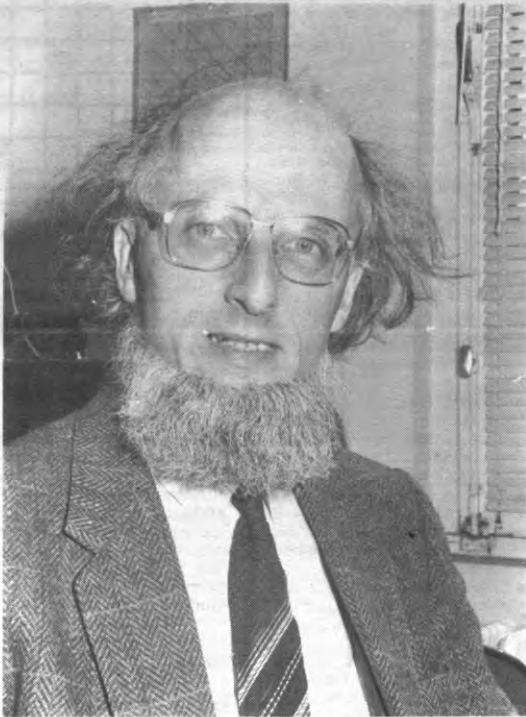
François: «Dat is natuurlijk zeer spijtig, dat dat er inderdaad bij-komt...»

Veto: *Moet men de research in de alternatieve richting niet stimuleren?*

François: «Dat kan helpen, maar ik geloof daar niet zo in. Je moet weten dat het verband tussen geld en resulta-ten lineair is. En als je het mij vraagt, ik geloof dat er veel meer kan gehaald worden uit zinnvolle besparingen, op het energieverbruik.»

Bedreigd

Veto: *Maar bij kernenergie bestaat er altijd een reële kans op ongelukken met rampzalige gevolgen. Bovendien kan niemand voorspellen wat er in geval van een ramp kan gebeuren. De groteske toertien over het China-syndroom tonen dat toch aan?*

Prof. François schreef verleden jaar voor Veto een serie artikels over de gevolgen van een nucleair kernconflict. Nu interviewden wij hem over de kerncentrales... (foto Veto)

François: «Inderdaad, maar we hebben geen alternatief. En een kern-reaktie kan niet zomaar blijven voort-duren. Daar zijn zeer specifieke voor-waarden voor nodig. Zo is er bijvoor-beeld een goede 'moderator' nodig (in Tsjernobil was dat het vrij gevaarlijke grafiet, DW). Bovendien, daar staan nog mensen naast. Zeker in België: onze mensen weten wat ze doen.»

«Daarom vind ik het ook on-verantwoord om kerncentrales in ont-wikkelingslanden te bouwen. Die lan-den zijn voor zulke technologieën niet klaar. Ik vraag mij trouwens af of dat ook niet geldt voor de Sovjetunie. Stel u voor: Tsjernobil, een kerncentrale zonder beschermend schild. (nvdr: toen het interview werd afgenomen hadden de media nog niet bekend gemaakt dat de centrale van Tsjernobil wel een beschermend schild had en dus maar weinig verschilde van veel Wes-terse kerncentrales). Dat terwijl wij in België altijd een dubbel schild bou-wen.»

Veto: *Maar ook bij ons is het systeem niet waterdicht. Het rapport Rasmussen (dat wel al van vóór 1975 dateert) spreekt van 1 kans op 600 dat er op één jaar iets gebeurt in een kerncentrale in onze omgeving.*

François: «Inderdaad, maar onze kerncentrales zijn op alle punten veel veiliger dan bijvoorbeeld de Russische. De inwendige structuur is beter, de

bescherming is dubbel en onze mensen zijn beter opgeleid. Doel is Tsjernobil niet.»

Veto: *Is het kernenergieprobleem toch niet te vergelijken met het ont-wapeningsprobleem? Vooral omdat de draagwijdte zo groot is: het is toch iets dat een dreiging voor de planeet betekent.*

François: «Nee, daarmee ga ik niet akkoord! Wij zijn hier in België omringd door kerncentrales, maar ik voel mij daardoor niet bedreigd.»

Informatie

Veto: *Men verwijt de Russen (natuurlijk terecht) dat ze informatie over de ramp achterhouden. Maar ook hier is er toch gebrek aan informatie. In '83 werd Nothomb in de Kamer gevraagd naar de inhoud van het Noodplan. Hij kon toen niets beters verzinnen dan dat "de bevolking beter niet verontrust wordt, omdat de kans op een ramp "kwasi verwaarloosbaar" is".*

François: «Het doorspelen van in-formatie is natuurlijk een moeilijk probleem, waar zeker meer aandacht voor nodig is. Wat Nothomb betreft: dat vind ik zeer erg dat die man dat zo zegt. Maar dat is geen reden om de kernenergie op te geven. In gevallen zoals Tsjernobil blijkt dat de hele samenleving gehypoticeerd wordt. Het is dus gevaarlijk, maar hebt u een alternatief?»

Didier Wijnants

'T IS TOCH NIE WAAR ZEKER VOLGENDE WEEK

laatste Veto

... van jaargang 12

Dus als je nog een artikel in deze twaalfde jaargang wil, dan zal je je flink moeten haasten. A propos, vanaf maandag 26 mei ligt het door ons geproduceerde en reeds lang verwachte meinum-mer van De Nieuwe Maand in de boekhandels.

AGENDA

samenstelling: Geert Coene

Donderdag 22 mei

20.00 u. LITERATUUR Chris Dewitte over de romans van Salman Rushdie. In 't Stuc. Org. Universitaire Werkgroep Literatuur.

20.30 u. FILM Cult Movies Liquid Sky van S. Tsukerman. In Aud. Vesalius, inkom 60/80, org. Stuc en DAF.

Vrijdag 23 mei

20.00 u. BALLET Monika Pauwels met *Hidden Lives*; *De zwarte Steen is een vrouw* in Stadsschouwburg.

Zaterdag 24 mei

20.00 u. BALLET Monika Pauwels met *Hidden Lives* en *De zwarte Steen is een vrouw* in Stadsschouwburg.

Zondag 25 mei

13.00 u. FEEST Pannekoekenfeest met aangepast kinderprogramma. In Spuyse, Tervuursevest 101.

Dinsdag 27 mei

21.30 u. FILM Terrasfilm Tokyo Monogatari van Ozu. In 't Stuc, inkom gratis, org. Stuc.

Donderdag 29 mei

21.30 u. FILM Terrasfilm Alice doesn't live here anymore van Scorsese. In 't Stuc, inkom gratis, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

FACULTY CLUB. Konkrete kunst "4x12" door G. Decock, G. Vandenbranden, M. Verstockt, V. Vander Meersch. Van maandag tot vrijdag, 10-12 u. en 15-19 u.

TSJERNOBYL : DE GEVOLGEN.

GODDAME

TESISKAFTEN

Zoals rond elk keurig boek moet ook rond een tesis een harde koft. En die koft kan bij Veto gezet worden voor de belachelijke prijs van 200 fr. Bovendien van de beste kwaliteit en met een erg snelle service. Kom eens langs: 's Meiersstraat 5.

Citaat van de week

"Het is allemaal dikke zever wat er in de Veto staat."

Redaktiesekretaris en verantwoordelijke uitgever Filip Huyzen-truyt, Veto-redaktie 9 mei 1986 om 16.34 u.